

Vår referens

Enligt sändlista

Miljöenheten
Gudrun Berlin
040-25 20 53

**Fastställelse av skötselplan för naturreservatet
"Askebacken med Lyby stubbskottäng" i Hörby kommun**
(2 bilagor)

I samband med inrättande av naturreservatet Askebacken med Lyby stubbskottäng i Hörby kommun den 30 maj 2002 har Länsstyrelsen upprättat skötselplan för reservatet.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen skötselplanen daterad den 30 maj 2002 för naturreservatet Askebacken med Lyby stubbskottäng (bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (bilaga 2).

I handläggningen av detta ärende deltog Anders Larsson, beslutande och Gudrun Berlin, föredragande.

Anders Larsson

Gudrun Berlin

Bilagor:

1. Skötselplan för Askebacken med Lyby stubbskottäng, Hörby kommun. 2002-05-30
2. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Skogsvårdsstyrelsen i Södra Götaland, Box 234, 291 23 KRISTIANSTAD

Hörby kommun, kommunstyrelsen, 242 80 HÖRBY

Ormaröds vägsamfälligheten, c/o Stefan Petersson Lyby 351, 242 93 HÖRBY

Uno Svensson, Bräcke 731, 242 93 HÖRBY

Karl Frick, Rönås, 275 95 SJÖBO

Kopia till

Plan och Bygg, Hörby kommun, 242 80 HÖRBY

Miljö och Hälsoskydd, Hörby kommun, 242 80 HÖRBY

Kommunekolog, Håkan Bergknut, Hörby kommun, 242 80 HÖRBY

Naturskyddsföreningen i Skåne, Box 1013, 221 04 LUND

Hörby naturskyddsföreningen, c/o Curth Svensson, Hagstad 411, 242 94 HÖRBY

Kulturmiljöfunktionen,

Naturresursfunktionen

Miljöövervakningsfunktionen

Registrering

Pärmen

Akten

Skötselplan för Askebacken med Lyby stubbskottäng, Hörby kommun

Plan fastställd den 2002-05-30 av Länsstyrelsen i Skåne län

Innehållsförteckning

1	SYFTET MED NATURRESERVATET	3
2	BESKRIVNING AV OMRÅDET	4
2.1	ADMINISTRATIVA DATA	4
2.2	ALLMÄN BESKRIVNING	5
2.2.1	Landskapsbild och topografi	5
2.2.2	Geologi	5
2.2.3	Anläggningar/Landskapselement	5
2.3	HISTORISK OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING	6
2.4	ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN	9
2.4.1	Biologiska	9
2.4.1.1	Flora	9
2.4.1.2	Lavar	12
2.4.1.3	Fauna	12
2.4.2	Kulturhistoriska bevarandevärden	13
2.4.3	Intressen för allmänheten	13
3	ÖVERSIKT AV PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	13
4	MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR PLANERINGSOMRÅDEN	14
4.1	S – SKOG	14
4.2	H/L – HAGMARK/LÖVSKOG MED BETE	16
4.3	SÅ – STUBBSKOTTÄNG	17
4.4	Å – ÄNG	19
4.5	B – BETESMARK	20
4.6	V – VÄTMARK/DAMM	21
4.7	D – DAMM	22
5	SAMMANFATTNING	22
6	FRILUFTSLIV OCH TURISM	23
6.1	SYFTE	23
6.2	BEGRÄNSNINGAR	23
6.3	INFORMATION OCH UTMÄRKNING AV RESERVATET	24
6.3.1	Informations åtgärder	24
6.3.2	Utmärkning av naturreservatet	24
6.4	TILLGÄNGLIGHET, PARKERING	24
6.5	STIGAR OCH STÄNGSELPASSAGER	25
7	DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	25
8	KOSTNADER OCH ANSVARSFÖRDELNING	25
9	KÄLLOR	26
9.1	LITTERATUR	26
9.2	KARTOR	26
9.3	FLYGBILDER	26
9.4	DATABASER	26
9.5	MUNTliga KONTAKTER	26
9.6	ÖVRIGA KÄLLOR	27

Bilagor

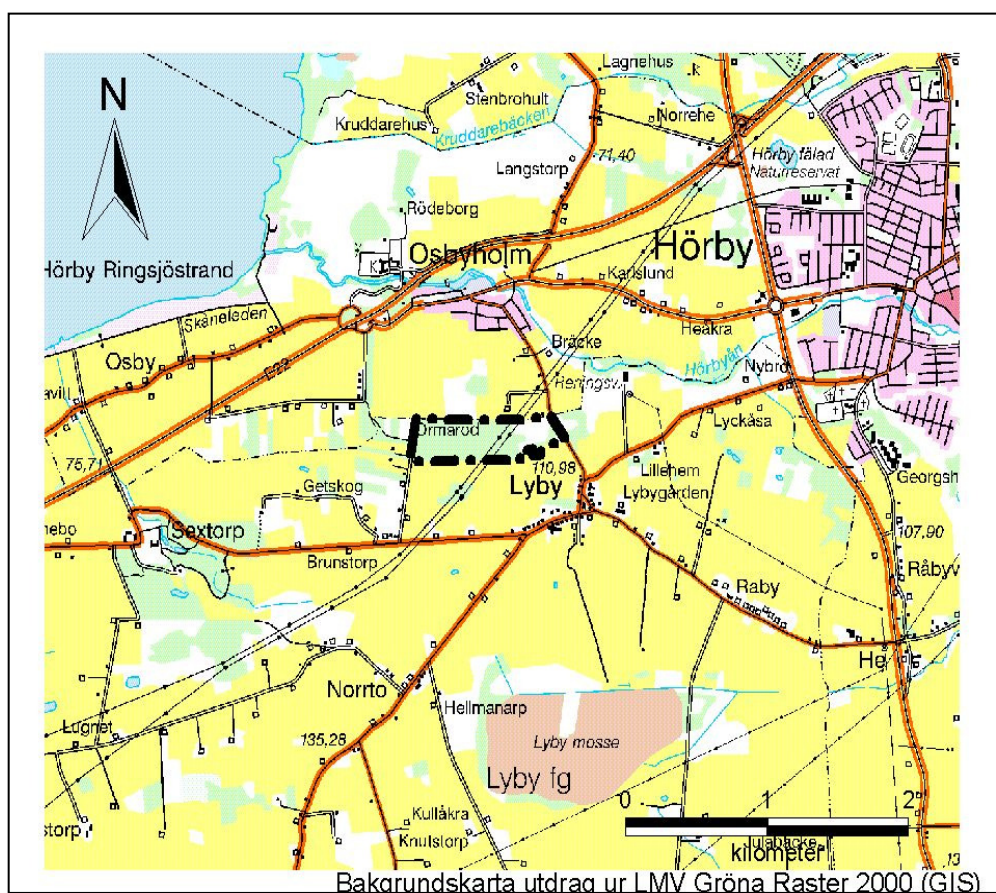
- A. Översiktlig vegetationsbeskrivning
- B. Planerad markanvändning

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att

- bevara och utveckla de växtsamhällen som är kopplade till markanvändningen äng
- bevara och gynna hotade ved- och trädlevande lavar och andra organismer genom att trygga tillgången på grova träd, framför allt ek, samt död ved
- samt att i övrigt bevara och utveckla en hög biologisk mångfald genom att bibehålla områdets karaktär av småskaligt landskap med äng, betesmark, hagmark/lövskog och ädellövsskog
- rekonstruera en stubbskottäng, som skall utgöra ett exempel på en markanvändningsform typisk för Skånes risbygder innan de stora skiftesreformerna
- fungera som ett närströvsområde för Lyby och Osbyholm

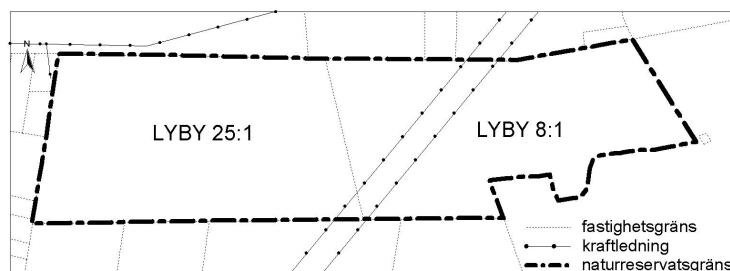
Karta 1. Askebacken med Lyby stubbskottäng, Hörby kommun. Översiktskarta.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Askebacken med Lyby stubbskottäng
Objektnummer	
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2002-05-30
Internationella åtaganden	-
Län	Skåne
Kommun	Hörby
Församling	Lyby
Gränser	Området är markerat med kraftig punktstreckad linje på Karta 1 och 2
Fastigheter	Lyby 8:1 (del av) och Lyby 25:1 (Karta 2)
Lägesbeskrivning	Området är beläget ca 2 km väster om Hörby
Kartblad	Topografiska kartan: Tomelilla 2D NV Ekonomiska kartan: 2D8c Osbyholm (02382)
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment- och horstområde
Kulturgeografisk region	Mellanbyggd (Skånes risbygder)
Dikningsföretag	-
Areal	Totalt: ca 26 ha Markslag: • Skogmark: ca 17 ha • Ängsmark: ca 2,5 ha • Betesmark: ca 4,5 ha • Hagmark/skog: ca 1,5 ha • Våtmark/damm: ca 0,4 ha
EU-prioriterande naturtyper och arter	-
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare	Gudrun Berlin

Karta 2. Berörda fastigheter.

2.2 Allmän beskrivning

2.2.1 Landskapsbild och topografi

Det aktuella området, som är svagt kuperat, ligger norr om Lyby kyrka i en svag nordsluttning ned mot Osbyholm och Ö. Ringsjön (Karta 1). Området ligger delvis på en drumlin, som sträcker sig i väst-östlig riktning.

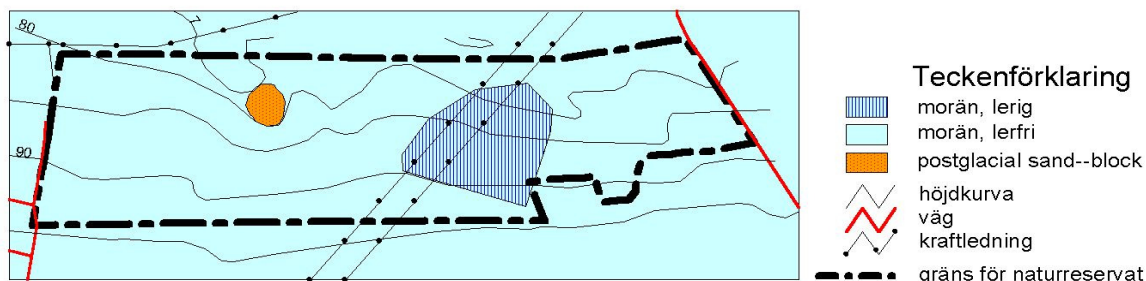
Det omgivande landskapet är ett odlingslandskap med omväxlande åkrar, betesmarker och lövdungar. Från områdets öppna del fås en fin utsikt mot Osbyholm och ut över Ringsjöarna.

Områdets högsta punkt är ca 95 m.ö.h. och den lägsta knappt 75 m.ö.h. (Karta 3).

2.2.2 Geologi

Området ligger i den s.k. Tornqvistzonen, som utgörs av ett ca 50 km brett bälte med förkastningar vilka sträcker sig genom Skåne i nordväst-sydöstlig riktning. Tornqvistzonen är också en gränsszon mellan den Fennoskandiska urbergsskölden i norr och den yngre sedimentära berggrunden i sydväst (Daniel 1999). Berggrunden söder om Ö. Ringsjön är därför komplex med både urberg och sedimentära bergarter. Det aktuella området ligger på urberg bestående av gnejsgranit från prekambrium.

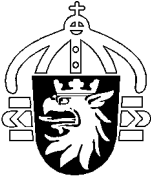
Berggrunden är överlagrad med 0 - 5 m morän, som i huvudsak är sandig. Ett område med lerig morän finns i den centrala delen av området, dessutom finns ett litet område med sand i en sänka i reservatets västra del (Karta 3; SGU 1998). Generellt för den sandiga moränen i trakten är att den är blockfattig och dominerad av långtransporterat urberg och lerskiffer. Kalkhalten växlar kraftigt i moränen beroende på att mängden kalk i lerskiffern varierar (Daniel 1999).

Karta 3. Jordartskarta samt höjdkurvor

2.2.3 Anläggningar/Landskapselement

Rakt genom det föreslagna reservatsområdet i sydnordlig riktning går två stora högspänningsledningar. Dessutom finns det inom området ett antal mindre anläggningar dels en sommarstuga, dels en husgrund från en före detta scoutstuga.

I områdets sydvästra hörn finns en stensatt yta, som har använts vid avverkning av skog i området.

Det finns en liten grävd damm som troligen har sitt ursprung i en fukthåla. Dammens har rensats och jordmassor finns kvar på dammens östra sida. Ett utloppsdike/-ledning har grävs från dammen och mot nordväst. En ny våtmark/damm har anlagts i en f.d. fuktsvacka i betesmarken under vintern 2000/01. Vattentillförseln till denna tryggas genom uppdämning och omläggning av ett dike. En stensatt tröskel vid dammens västra sida skall reglera vattennivån i dammen.

För övrigt finns ett antal diken: ett stort dike finns i anslutning till betesmarkens västra gräns (delvis omdraget vid anläggande av våtmarken/dammen), samt ett par mindre diken som går genom skogen i områdets västra del och under kraftledningsgatan. Dikena i skogen liknar mest bäckar.

Det finns flera stengärdsgårdar i och runt området. Dessa är förmodligen anlagda i samband med skiftena och visar de nya ägo gränserna. Det finns även ett stengärde, som troligen legat vid den gamla vägen mellan Lyby och Osbyholm.

2.3 Historisk och nuvarande markanvändning

Runt Ringsjöarna finns flera spår av jägarstenåldersboplatser (Anders Wihlborg muntligen), vilket visar att trakten har varit bebodd mycket länge. Det finns inga fornlämningar hittade inom det aktuella reservatet, men i områdets närhet finns spår av stenåldersboplatser och fynd av diverse flintredskap (RAÄ).

Byn Lyby fick troligen sitt läge vid övergången mellan Vikingatid och tidig medeltid (1000 – 1100-talet) och var fram till skiftena uppdelad i inäga och utmark. Inägan, som låg närmast byn, bestod av åkrarna och ängarna. Utmarken – betesmarken – låg en bit ifrån byn och ägdes gemensamt av byn. Utmarken var dessutom gemensam med Sextorps, Åkarps och Brunstorps byar.

Det aktuella området som var inägomark skiftades 1813 när delar av Lyby enskiftades. Enskiftet innebar att marken i inägorna omfördelades, så att varje gårds jord samlades i ett och samma skifte stället för många små spridda tegar. Vid skiftet kom områdets västra del att tillhöra Lyby 25 och ägas av kyrkan. Denna del har sedan dess allmänt kallats för "Annexet"¹. Östra delen, nuvarande Lyby 8:1, kom att ingå i ett större samägt skifte tillhörande Lyby 3,14,15. Denna del skiftades 1858 och kom att tillhöra Lyby säteri senare Lybygården och Lyby 8:1 (Lantmäteriet, Malmö 1858). Denna del kallas allmänt för "Askebacken". Stengärdsgårdarna i området tillkom troligen i samband med enskiftet för att markera de nya ägo gränserna.

¹ Namnet "Annexet" kommer från att mellan 1536 - 1974 var Hörby och Lyby ett pastorat med det senare som annex (Hallberg 2000).

Vid 1800-talets början var äng den dominerade markanvändningen i området. Endast ca 2 ha åker fanns totalt i området. Enligt enskifteskartan 1813 var ängen i områdets sydvästra del, längst från byn, trädbevuxen strax före skiftet (Karta 4a). I beskrivningen till kartan heter ängarna "Skogängen", "Lilla Skogängen" eller "Stora Skogängen". Dessa skogängar - Vångaskogar – tillhörde ett större sammanhängande område med träd som sträckte sig söder- och västerut om nuvarande reservatet. Troligen var dessa trädbeväxta ängar någon typ av stubbskottängar där man fick både hö, klenvirke och, från högskogen, timmer.

På laga skifteskartan 1858 beskrivs östra träddungen vid nuvarande betesmarken som "bäckäng" med sten och skog". Vidare hade ängen under nuvarande kraftledningsgata namnet "Ängavång" och beskrevs som en hårdvall. På laga skifteskartan kan man också se dagens sträckning av vägen mellan Lyby och Osbyholm markerad. Den gamla vägen gick längre väster ut genom det tilltänkta reservatet (Karta 4a). Vidare fanns ett fuktstråk markerat från ungefär nuvarande östra dammen och väster ut.

Ängen på Lyby 25 har sedan skiftet fått växa igen till skog. Enligt en fastighetsbesiktning av Lyby 25 på 1880-talet (ca 70 år efter enskiftet) beskrevs ängen som en välvårdad ekskog, vidare fanns det intentioner att plantera gran (Hörby kyrkoarkiv 1882-1899).

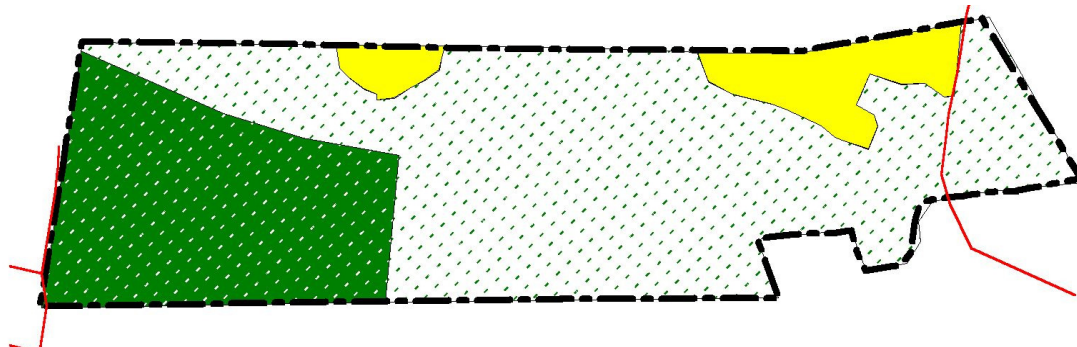
I början av 1900-talet finns ingen äng kvar i området enligt häradskartan 1914-15 (Rikets Allmänna Kartverk 1914-15). Tvåtredjedelar av området, den västra delen, har blivit lövskog, med ett mindre bestånd av gran, resten har odlats upp och blivit åker (Karta 4b). Även nuvarande träddungarna i områdets östra del var trädbevuxna. Granen på Lyby 25:1 planterades troligen under 1890-talet (Skogshushållningsplanen 1935).

All lövskog i området betades i början av 1900-talet, som då även inkluderade nuvarande äng under kraftledningsgatan (Majken Nilsson, Nils Nilsson muntligen). I beståndsbeskrivning 1935 av skogen på Lyby 25:1 beskrevs den som gles med karaktär närmast av löväng (Skogshushållningsplanen 1935). Större delen av Lyby 25:1 betesfredades i mitten av 1930-talet och helt från 1945. Efter denna tidpunkt har skogsbruket skett mer rationellt fram till början av 1990-talet. Bland annat har stora virkesuttag av ek gjorts. Rester av grova stubbar kan ännu ses. Ek och ask har gynnats, men även en del plantering har skett. Vidare har ett kärr i skogens nordvästra del dikats i mitten av 1900-talet. Skogen på Lyby 8:1 har troligen betas under hela 1900-talet.

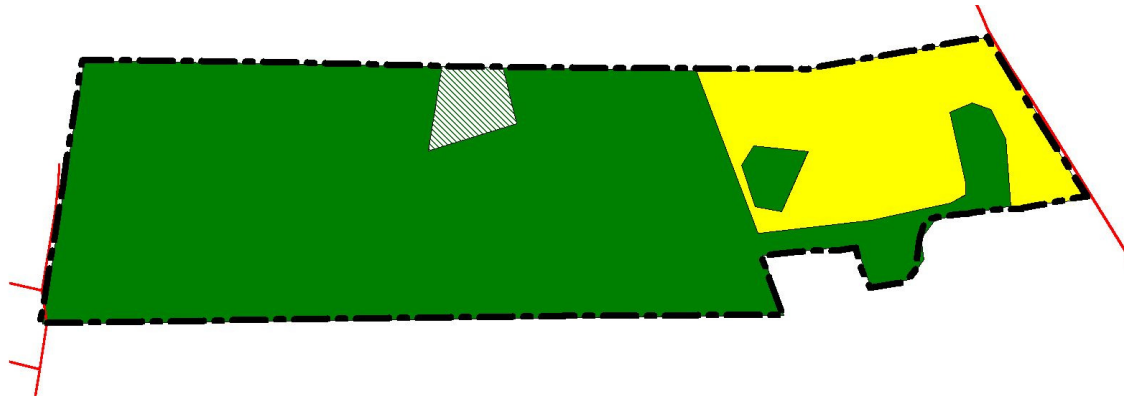
I samband med att kraftledningsgatan drogs i slutet av 1950- talet höggs delar av skogen på Lyby 8:1 ned och en öppen "äng" återskapades. Området där nuvarande äng ligger har sedan länge kallats för "Ängavången" (laga skifteskartan 1858, Margit Andersson muntligen). Vid kraftledningsgatan skapades även en "snårskog/buskskog" i sydöstra delen av Lyby 25:1.

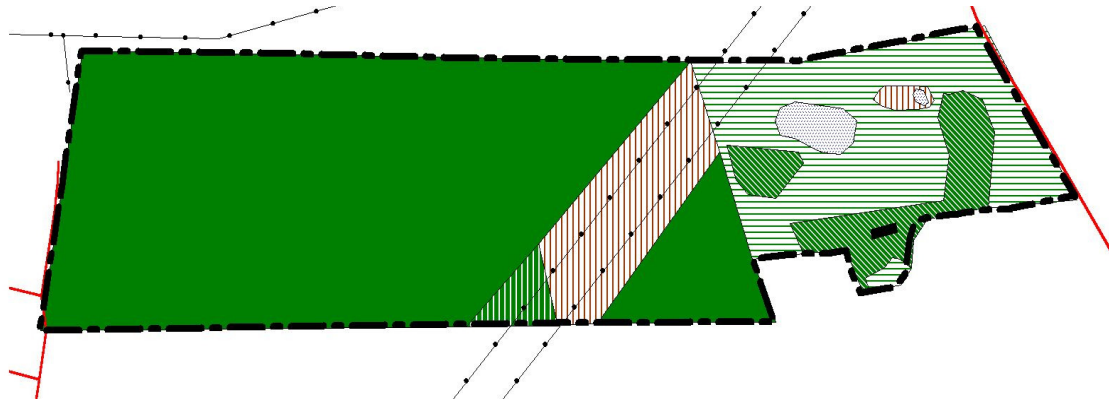
A. Enskifteskartan 1813

B. Häradskartan 1914-15

C. År 2000.

- lövskog
- barrskog
- gles träd/buskebevuxen betesmark eller skog
- röjningsgata
- skogäng/stubbskottssäng
- äng
- kultiverad betesmark
- åker
- ohävdad mark
- våtmark/damm

- gräns för naturreservat
- väg
- kraftledning

Karta 4 a-c. Markanvändningen år 1813, 1914-15 och 2000. På karta 4 c ses även en våtmark som tillkom under 2001.

Östra delen, som var åker i början av 1900-talet, har använts som betesmark sedan början av 1930-talet med undantag av att eventuellt betor odlats intill vägen något senare. Området har betats med nötkreatur och/eller får. Betesmarken har även gödslats, men ingen gödsling eller besprutning har skett efter 1985 (Majken Nilsson muntligen).

År 2000 betades den öppna östra biten, inklusive träddungarna med ett 20-tal nötkreatur. Vidare putsades betesmarken under sommaren eftersom betespåsläppet skedde sent. Även en viss röjning av lövsly gjordes i betesmarken. Den öppna biten "ängen" under kraftledningen är ohävdad. Övrig mark, som är skog, är lämnad till friutveckling (Karta 4c).

2.4 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

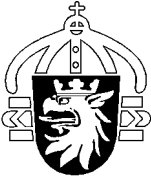
2.4.1 Biologiska

2.4.1.1 Flora

I området finns två dominerande naturtyper dels gräsmark dels skog. Nio olika vegetationstyper har urskilts därav en vattentyp (Bilaga A, Tabell 1). Vegetationsbeskrivningen, som bygger på fältstudier gjorda under juli 2000, följer "Vegetationstyper i Norden" (Nordiska ministerrådet 1998, ViN) för skogsmark och vatten, medan de öppna gräsmarkerna följer "Markanvändning och vegetation i nordiska odlingslandskap" (Nordiska ministerrådet 1999; ViNo). I området, som är näringsrikt med kalk, förekommer fläckvis en rik flora med flera kalkgynnade arter. En rödlistad kärlväxt har påträffats. Det är kärnäva som är sårbar (VU; Gärdenfors 2000). Ytterligare ett par hotade kärlväxter har tidigare påträffats inom ett område med inslag av rikkärrsvegetation. Det är blåståg och trubbtåg, som båda är missgynnade (NT; Gärdenfors 2000).

Tabell 1. Totala förekomsten i ha av olika vegetationstyper i området. Vegetationstyperna följer "Vegetationstyper i Norden" (Nordiska ministerrådet 1998; ViN) för skogsmarken och vatten, medan de öppna gräsmarkerna följer "Markanvändning och vegetation i nordiska odlingslandskap" (Nordiska ministerrådet 1999; ViNo).

	Vegetationstyp	Areal i ha
Skogsmark (ViN)	2.2.1.8 <i>aspskog</i>	< 0,3
	2.2.3.3 <i>almskog</i> (askdominerad)	11,8
	2.2.3.6 <i>blandlövskog av örtrik-typ</i>	6,4
Gräsmark (ViNo)	5.4.2.1 <i>örtrik rödvengräsmark-typ</i>	0,5
	5.4.3.1 <i>tuvtåtelgräsmark-typ</i>	1,5
	5.4.3.2 <i>högört-typ</i>	1,2
	5.4.5.2 <i>högstarr typ</i>	< 0,1
	5.5.4.3 <i>engelskt rajgräs-ängssvingel-kamäxing typ</i>	3,8
Vatten (ViN)	6.3.2 <i>potamogeton spp.-huvudtyp</i>	< 0,1
Övrigt	Öppet vatten utan vegetation	0,3
	Tomt	0,1
totalt		25,8

Gräsmark

Östra delen av området domineras av öppen gräsmark som kan delas i två delar; en betesmark som varit åker (delomr. 1,2– 4) eller betesmark (delomr. 7) och en ohävdad före detta äng (delomr. 10 - 12) med en rikare flora.

Betesmarken är något kuperad, vilket medför en växlande markfuktighet från friskt på kullarna till blött i svackorna. Kullarna domineras av högväxt gräsvegetation, som är påverkad av gödsel. Den framträdande vegetationstypen är *engelskt rajgräs-ängssvingel-kamäxing-typ* (ViNo 5.5.4.3) dominerad av gräsen rödven, rödsvingel och kamäxing. Endast få örter förekommer. Fläckvis finns det rikligt med kvävegynnade arter såsom hundkäx, nässlor och tomtskräppa (delomr. 1). I den västra delen övergår vegetationen (delomr. 2) till i en artfattig *rödvengräsmark* (ViNo 5.4.2.1) med hakmossa i bottenskiktet. Betestrycket är ganska lågt i området och på ett par ställen växer asp och slån in.

I en av de fuktiga till blöta svackorna, delområde 3, finns en blandning av *tuvtåtelgräsmark-typerna; veketåg-knapptåg-varianten* (ViNo 5.4.3.1b) och *fuktig-variant* (ViNo 5.4.3.1c) med inslag av rikkärrsvegetation. Här växer bl.a. kärrtistel, veketåg, grusstarr, hirsstarr, tuvtåtel, åkerfräken, rosendunört, älgört, gökblomster och ängsull. Även de kalkgynnade arterna gräsull, ängsnycklar, trubbtåg (NT) och blåtåg (NT) har påträffats här (Gösta Regnéll muntl.). I de blötaste delarna finns framför allt skogssäv. Delområdet övergår norrut till en *högstarräng* (ViNo 5.4.3.1) dominerad av flaskstarr, som ej betas (delomr. 4). I anslutning till svackan finns ett fuktstråk i nordvästlig riktning.

Inom betesmarken finns en grävd damm (delomr. 5), där schaktmassorna har lämnats på ena sidan. Närmast dammen växer bl.a. veketåg, knappsäv, nickskära och framför allt flaskstarr. I vattnet finns stora mängder gropnate och en del gäddnate, *potamogeton spp-huvudtyp* (ViN 6.3.2). Stranden är obetad eftersom djuren går ned sig i dyn. Ytterligare en våtmark/damm (delomr. 21) finns idag i området. Denna är anlagd under vintern 2000/01.

Ängen under kraftledningsgatan, är mosaikartad på grund av en varierad fuktighet. Vegetationen, som är högvuxen, domineras av *högörts-typ* och *tuvtåtelgräsmark*. I området finns flera kalkgynnade växter, bl.a. jordtistel, ängsvädd, slankstarr, smörbollar och ängsskära. Området är på sina ställen mycket buskrikt med framför allt hagtorn. Ett grunt dike går rakt genom området i syd-nordlig riktning. Området är bitvis stört på grund av kraftledningsbygget.

Högört-typen, ViNo 5.4.3.2, (delomr. 10) är dominerad av älgört och rik på smörbollar, men även skogsnycklar är vanliga. Dessutom finns det arter från *kåltistel-varianten*, ViNo 5.4.3.2a, såsom kärnävan (rödlistad; VU) och kåltistel. Andra arter här är de slättergynnade arterna (Ekstam & Forshed 1992) ängsskära och gökblomster. Även kvävegynnade arter, som t.ex. hundäxing, är vanliga.

Tuvtåtelgräsmarken, ViNo 5.4.3.1, i delområde 11 och 12 är varierad. Här finns inslag av dels en torrare variant med rödven och luddtåtel, dels en fuktigare variant dominerad av älgört. Därutöver finns även inslag av arter från *örtrik fuktig gräsmark-typ*, ViNo 5.4.4.2, (blodrot, jordtistel, slankstarr och ängsvädd).

Skog

Centrala och västra delen av det aktuella området domineras av en ädellövskog med alm, avenbok, bok, ek, lind, lönn och framför allt ask. Tre olika vegetationstyper kan urskiljas; askdominerad *almskog*, *blandlövskog av örtrik typ* och *aspskog*. Flera grova träd samt en hel del död ved i form av grova stubbar och kullfallna träd, finns i området. Skogen ligger i en svag sluttning mot norr. På ett ställe finns en kraftigare sänka. Genom skogen på Lyby 25:1 löper det tre öppna diken.

Askdominerad almskog, ViN 2.2.3.3

Större delen av skogen består av askdominerad almskog (delomr. 9, 14, 16 och 19), med ett välutvecklat buskskikt av framför allt hassel, hägg och skogstry. Bitvis är buskskiktet mycket tätt och svårgenomträngligt framför allt på södra delen av Lyby 25:1. Askarna är ganska unga, höga och rakväxta. Enstaka bredkroniga gamla träd (framför allt ek) vittnar om en tidigare öppnare skog. Fältskiktet är likartat i hela skogen men varierar något med beskuggning och fuktighet. Artsammansättningen kan närmast hänföras till almskog. Den är örtrik, med den kvävegynnade skogsbingeln som den vanligaste arten. Sommartid dominerar den totalt i stora delar av skogen. Övriga arter är typiska lund- och skogsarter som t.ex. lungört, kirskål, hässleklocka, nässelklocka, skogsstarr, humleblomster, nejlikrot, pipdån, blåsippa, vitsippa, ängsruta, ormbär, storrams, rödblåra, träjon, majbräken, långsvingel och lundslok. Två orkidéer Sankt Pers nycklar och nattviol sp har också påträffats. Visa partier saknar helt fältskikt. Bottenskiktet är ganska glest. Där kraftledningsgatan skär skogen i det sydvästra hörnet av Lyby 25:1 (delomr. 9) är skogen närmast ett tätt busksnår ”snårskog” utan höga träd. Skogen på Lyby 8:1 öster och väster om kraftledningen (delomr. 14 och 16), har fårbetats tills nyligen och har därför något glesare buskskikt än skogen på Lyby 25:1.

Blandlövskog av örtrik typ, ViN 2.2.3.6

En blandlövskog finns dels i två mindre områden på Lyby 25:1 (delomr. 20 och 17) dels på ömse sidor av kraftledningsgatan (delomr. 13 och 15). I trädskiktet finns ek, lind, lönn, alm förutom ask. Här finns också ett antal grova och vidkroniga ekar och avenbokar. Buskskiktet i området är bitvis glest. Fältskiktet i blandlövskogen och almskogen i delområde 17 och 20 är likartat, medan fältskiktet i blandlövskogen närmast kraftledningen (delomr. 13 och 15) är friskare med arter från högört-typen med bland annat älgört och smörbollar.

Ytterligare ett par mindre blandlövskogspartier (delomr. 6 och 8) finns inom det tilltänkta reservatets östra delar. Dessa skogspartier betas idag. Buskskiktet är här glest, men på ett par ställen finns rejäla hasselknippen. Fältskiktet är artfattigare här än i den övriga skogen. Förutom skogsbingel är blekbalsamin vanlig. Bitvis är

marken i dungarna kraftigt kvävepåverkad framförallt den östra dungen. Här har även gödsel dumpats.

Aspskog, ViN 2.2.1.8

I en fuktig sänka i norra delen av Lyby 25:1 finns ett litet område med aspskog (delomr.18). Området har varit öppnare tills ganska nyligen. Troligen fanns det en åker här vid 1800-talets början.

2.4.1.2 Lavar

Vid en lavinventering 1999 hittades flera rödlistade lavar framför allt på ek i blandlövskogen på Lyby 25:1 (Tabell 2; Malmqvist 1999). Dessutom har en hotad art (almlav; NT) noteras på en ek öster om kraftledningen vid Ängs- och hagmarksinventeringen (Ä & H 1990). Flera av dessa lavar vill ha halvskugga till halvöppnare lägen såsom löväng, hagmarker eller öppnare ädellövskog för att trivas. Andra arter som puderfläck och liten sönderfallslav förekommer ofta tillsammans på grova ekar i mer slutna skogar på lokaler med lång trädkontinuitet (Thor & Arvidsson 1999). Dvärgbägarlaven växer framför allt på död ved i form av gamla och grova stubbar och lågor.

Tabell 2. Rödlistade och mindre vanliga lavar, som har hittats i området (Malmqvist 1999) samt en lav noterad vid ängs- och hagmarksinventeringen 1990 (Ä & H). Hotkategori enligt Rödlistan (Gärdenfors 2000): VU = sårbar, NT = missgynnad. Signalart enligt Skogsstyrelsen (Norén et al. 1995), fyndträd, område samt antal fynd anges.

Art	hotkategori	signalart	fyndträd	Område (antal fynd)
almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	NT	x	ek	öster om kraftledningen, Ä & H
dvärgbägarlav, <i>Cladonia parasitica</i>	NT	x	ek	Lyby 25:1 (2)
grå skårelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	NT	x	ek	Lyby 25:1 (1)
liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	VU		ek	Lyby 25:1 (6)
puderfläck, <i>Arthonia cinereopruinosa</i>	VU		ek	Lyby 25:1 (1)
sydlig blekspik, <i>Sclerophora amabilis</i>	VU	x	alm	Lyby 25:1 (1)
gulnål, <i>Chaenotheca brachypoda</i>		x	fläder	Lyby 25:1 (1)
kornig nållav, <i>Chaenotheca chlorella</i>		x	ek	Lyby 25:1 (1)

2.4.1.3 Fauna

Det finns inga inventeringar av djurlivet i reservatet. Det har dock noterats att fiskgjuse har häckat i området så sent som 1997 (Håkan Bergknut muntligen), dessutom finns glada och ormvråk frekvent i området (Ingemar Holmgren muntligen).

I skogen finns dock förutsättningar för flera vedlevande insektsarter, eftersom det finns många lågor och en hel del död ved. Skogsområdet har även flera gamla grova träd, som skulle kunna vara utmärkta för hållbyggande fåglar.

2.4.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Enligt en kulturhistorisk indelning av olika skånska bygder vid 1700-talets början hörde trakten närmast söder om Östra Ringsjön till Skånes ris- och mellanbygder (Campbells 1928). Lyby som ligger i Frosta härad tillhörde "Vångaskogarnas område i Frosta härad" också kallad "Den centrala risbygden". Det utmärkande för vångaskogarnas område var att man inte hade någon högskog på utmarken utan endast vångaskog; skottskog (stubbskottäng) samt ekskog i vångarna (inägorna). Typiskt för vångaskogen i Frosta härad var att det var vanligare med hamlad högskog i vång här än i andra risbygder.

Stubbskottäng var en speciell variant av skottskog, ett sydsvenskt mellanting mellan den skandinaviska lövängen och den mellaneuropeiska skottskogen. Från stubbskottäng, som bestod av en mosaik av tätare delar med stubbskott av träd/buskar, höga träd och öppna ängspartier, fick man både träprodukter (klenvirke och timmer) och hö. Man utnyttjade dessutom röjgödslingseffekten i samband med att man basalhögg träd och buskar med jämna mellanrum för att få en bättre höskörd (Bergendorff & Emanuelsson 1996).

Ädellövskogen på Lyby 25:1 är därför kulturhistoriskt mycket intressant på grund av att delar av den troligen har varit en äng med träd innan skiftena. I beskrivningen till enskifteskartan benämndes vissa av ängsskiftena som "Skogängen", "Lilla Skogängen" eller "Stora Skogängen". Troligen utgjordes dessa ängar av stubbskottäng med både låg- och högskog (sk vångaskog). I dag är denna stubbskottsäng närmast en ädellövskog, men rester av flera grova träd och spår av flerstammiga träd kan ses. Genom att rekonstruera en stubbskottäng i området skulle man kunna visa ett exempel på markanvändning typisk för Skånes risbygder innan de stora skiftesreformerna.

2.4.3 Intressen för allmänheten

Naturrestatet ligger på promenad- och cykelavstånd från både Lyby och Osbyholm men även Hörby (Karta 1). I samband med att Hörby kommun förvärvade fastigheten Lyby 8:1 (Lybygården) kom önskemål från kommunens sida om att skapa ett närrekreationsområde här till Lyby och Osbyholm (Håkan Bergknut muntligen). Vidare skulle ett rekonstruerat stubbskottängsbruk vara av värde för både allmänheten och forskningen.

3 Översikt av planerad markanvändning och skötsel

Det övergripande målet med skötseln av reservatet skall vara att gynna en hög biologisk mångfald genom att bevara områdets karaktär av ett småskaligt landskap med äng, betesmark, hagmark/lövskog och ädellövskog. Områdets variation skall dessutom ökas ytterligare genom att en stubbskottäng rekonstrueras. För övrigt skall hotade ved- och trädlevande lavar och andra organismer gynnas genom att trygga tillgången på grova träd, framför allt ek, samt död ved.

I naturreservatets öppna delar skall grundskötsel vara slåtter och bete. Skogen på Lyby 25:1 behålls som en blandädellövskog utom det i sydöstra hörnet mot kraftledningen där en stubbskottäng som skall rekonstrueras. I stubbskottängen skall även nuvarande röjningsgatan med ”snårskog/buskskog” inkluderas. Norra delen av ädellövskogen skall ha en naturvårdsinriktad lövskogsskötsel med mål att bevara en blandädellövskog med mycket ek. Övrig skog på Lyby 25:1 skall i stort få utvecklas fritt med intern beståndsdynamik med undantag för att vidkroniga träd med lågt sittande grenar frihuggs. Lövskogen och träddungar som ligger i anslutning till ängen vid kraftledningsgatan skall glesas ut så de får karaktären av hagmark/gles lövskog. Även här skall äldre träd med lågt sittande grenar gynnas vid gallring. Hagmarken/gles lövskogen skall betas. De östra träddungarna betas tillsammans med den öppna betesmarken. Den nyanlagda våtmarken/dammen skall hållas öppen genom bete eller slåtter.

Naturreservatet har delats in i sju olika planeringsområden (Bilaga B):

- S – Skog (ädellövsskog)
- H/L – Hagmark/lövskog med bete
- SÄ – Stubbskottäng (slåttermark)
- Ä – Äng (slåttermark)
- B – Betesmark
- V – Våtmark/damm
- D – Damm

I vissa planeringsområden finns även delområden, där skötseln i huvudsak är densamma, men där vissa extraåtgärder, t.ex. restaureringar eller rekonstruktion krävs för att gynna områdets prioriterade bevarandevärden.

4 Mål och föreskrifter för planeringsområden

4.1 S – skog

Större delen av ädellövskogen på Lyby 25:1 skall bevaras som en ädellövskog utom det sydöstra hörnet, där en stubbskottäng skall rekonstrueras. Den norra delen av skogen skall skötas så att en *blandlövskog av örtrik-typ* bevaras/skapas, framför allt skall ek gynnas. Vidare skall ved- och trädlevande lavar och andra organismer gynnas genom att tillgången på grova träd samt ved i olika nedbrytningsstadier tryggas. Övrig ädellövskog på Lyby 25:1 skall i stort få utvecklas fritt, förutom att vidkroniga träd frihuggs. Initialt ska vissa stödåtgärder göras här för att öka variationen i skogen genom att skapa ljusluckor och/eller påskynda grovlektillväxt genom att fälla enstaka träd.

Areal: ca 11,5 ha, varav delområde:

S1:	ca. 8 ha.	Örtrik blandlövsskog
S2:	ca. 3,5 ha.	Ädellövsskog med fri utveckling

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- utbredningen av naturtypen ädellövskog är 11,5 ha (riktvärde). Skogen bör vara olikåldrig där artsammansättningen i trädskiktet skall bestå av inhemska trädslag dominerade av ädellövträd (ek, ask, lind, lönn, alm, avenbok, bok). Minst 8 ha (riktvärde) skall vara *blandlövskog av örtrik-typ* (ViN 2.2.3.6, Nordiska ministerrådet 1998) (markerat S1), där ek skall vara vanligaste trädet i kronsiktet
- Blandskogen (S1) bör bestå av öppnare och tätare ytor. Trädkröntäckningen bör vara 50-70 % samt att buskar täcker högst 30 % (riktvärde) för att gynna lundfloran.
- antalet grova träd skall vara i medel 20 stycken/ha (riktvärde) i blandlövsskogen (S1) För att räknas som grovt träd skall ek vara ≥ 80 cm diameter i brösthöjds, för övriga trädslag gäller en diameter på ≥ 60 cm i brösthöjds. Dessutom skall ålderssammansättningen av träden vara sådan att en kontinuitet av grova träd garanteras i området.
- I blandlövsskogen (S1) skall död ved i olika former (lågor, döda träd, grenar) och nedbrytningsstadium förekomma. Minst 15 lågor/ha (riktvärde) skall finnas. För att räknas som låga bör diametern vara > 20 cm på den tjockaste delen.
- I blandlövsskogen (S1) skall det finnas ett fältskikt med typisk lundflora i minst 50 % (riktvärde) av ytan
- rödlistade lavar som hittats i området skall gynnas
- tysklönn (sykomorlönn) bör inte förekomma

Planeringsområde S1 (Örtrik blandlövsskog)

Skötselmål och skötselåtgärder

- skogen skall skötas så att en kontinuitet av gamla ädla lövträd garanteras. I skogen skall ädla lövträd gynnas framför allt ek. Vidare skall det finnas en viss luckighet i beståndet. Träd som skall tas bort markeras av förvaltaren.
- vidkroniga träd med lågt sittande grenar skall vara friställda från träd och buskar i hela skogen
- olika former av död ved både klen och grov ved skall sparas. 1-2 nya lågor (kullfallna eller fällda träd)/ha/år skall finnas i skogen. Helst grova lågor. För att få räknas som ny låga ska diameter vara > 20 cm på den tjockaste delen. Enstaka år kan brist på lågor kompenseras genom av högar med klenvirke samlas ihop i skogen.
- vid nedtagning av träd med diameter över 20 cm i bröst höjd sparas minst 1 meter höga stubbar. Lämna även toppen av trädet som låga. Där det är lämpligt skall träden ringbarkas eller hamlas, istället för att huggas ned, för att skapa torrakor eller död ved i levande träd.

- ett visst uttag av träd kan göras från reservatet.
- vid behov röjs buskar. Riset buntas ihop och sparas i skogen
- all gallring av träd och buskar bör ske på så sätt att störning av mark och fältskiktet minimeras

Restaurering

- friställa grova träd med lågt sittande grenar.
- buskar röjs så att täckningen är högst 30 %, riset buntas ihop och sparas i skogen.

Planeringsområde S2 (Ädellövsskog med fri utveckling)

Skötsel mål och skötselåtgärder

- skogen skall med få undantag utvecklas fritt naturligt med intern beståndsdynamik.
- vidkroniga träd med lågt sittande grenar skall vara friställda från träd och buskar i hela skogen för att förhindra en för tidig död
- tysklönn (sykomorlönn) bör inte förekomma
- all ved sparas i skogen

Restaurering

- vidkroniga träd med lågt sittande grenar skall vara friställda från träd och buskar
- viss gallring för att påskynda grovlekstillväxten hos träden. Träd som skall tas ned markeras av förvaltaren. Vid nedtagning av träd över 20 cm diameter i brösthöjd sparas minst 1 meter höga stubbar. Där det är lämpligt skall träden ringbarkas eller hamlas, istället för att huggas ned, för att skapa torrakor eller död ved i levande träd.
- enstaka träd kan fällas för att skapa en luckdynamik
- alla åtgärder i skogen skall ske på så sätt att störning av mark och fältskiktet minimeras

4.2 H/L – Hagmark/lövskog med bete

Lövskogen och traddungar som ligger i anslutning till ängen vid kraftledningsgatan skall glesas ut så de får karaktär av en hagmark alt. gles lövskog. Området skall vara så glest att ett fältskikt bildas. Vid gallring skall äldre träd gynnas. I första hand skall vidkroniga träd med lågt sittande grenar huggas fram. Hagmark/lövskog skall betas, om möjligt med intilliggande äng och stubbskottsäng.

Areal: ca 3 ha

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- markslaget hagmark/lövskog har en utbredning på 3 ha (riktvärde)
- krontäckningen av träd är 30 % (riktvärde), med nedre gränsvärde på 20 % och övre gränsvärde på 40 %
- artsammansättningen i trädskiktet skall bestå av inhemska trädslag dominerade av ädellövträd (ek, ask, lind, lönn, alm, avenbok, bok), med ek som det vanligaste trädet i kronsiktet
- fältskikt skall finnas i 80 % (riktvärde) av ytan
- täckningen av buskar bör ej vara högre än 20 %
- det skall i medel finnas minst 10 träd som är ≥ 80 cm diameter i brösthöjds/ha. Dessutom skall ålderssammansättningen av träden vara sådan att en kontinuitet av grova träd garanteras i området.
- tysklönn (sykomorlönn) ska inte förekomma

Skötselmål och skötselåtgärder

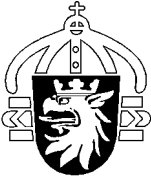
- begränsad skötsel av träd- och buskskiktet. Träd och buskar som skall tas bort markeras av förvaltare
- vid nedtagning av träd grövre än 20 cm diameter i brösthöjd sparas minst 1 meter höga stubbar. Där det är lämpligt skall träden ringbarkas/hamlas i stället för att huggas ned för att skapa torrakor/död ved i levande träd
- området skall betas, gärna tillsammans med ängen och stubbskottäng
- vid röjning av buskar bör kvistar och ris sparas på stenmurarna. Transportera bort eventuellt överskott av kvistar och ris
- vidkroniga träd med lågt sittande grenar skall vara friställda från träd och buskar i hela skogen
- gallring av träd och buskar bör ske på så sätt att störning av mark och fältskiktet minimeras

Restaurering

- successiv gallring av träd under ett par års tid, tills en hagmarkskaraktär/gles skog uppnås. I första hand skall grova träd med lågt sittande grenar friställas från andra träd och buskar. Där det är lämpligt skall träden ringbarkas/hamlas i stället för att huggas ned för att skapa torrakor/död ved i levande träd. Träd som skall tas bort markeras av förvaltaren.
- uppslag av kvävegynnade arter t.ex. nässlor i samband med röjningen skall tas bort. Detta skall göras med slitande redskap såsom en röjsåg/gräsröj. Det avslagna materialet skall samlas upp och bortföras direkt

4.3 SÄ – Stubbskottäng

I sydöstra hörnet av skogen på Lyby 25:1 skall en stubbskottäng rekonstrueras där även nuvarande ”snårskog/buskskog” under kraftledningsgatan inkluderas.

Stubbskottängen skall på sikt bestå av en mosaik av tätare delar med stubbskott av träd/buskar(lågskog), höga träd och öppna ängspartier. I skötseln ingår, förutom fagning, slåtter och efterbete, huggning (basalhuggas) av lågskog. Eventuellt behövs dessutom intagning (hamling) av trädskornorna i högsbogen för att inte skugga marken. Stubbskottängen skall efter slåttern om möjligt efterbetas, gärna i sambete med intilliggande äng och hagmark/lövsbog.

Areal: ca 2 ha, varav delområde.

SÄ1: ca 1,5 ha. Stubbskottäng med både låg- och högsbog

SÄ2: ca 0,5 ha. Stubbskottäng med endast lågsbog

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- markslaget stubbskottäng skall ha en utbredning på minst 2 ha (riktvärde)
- det skall finnas en lågsbog av träd och buskar som basalhuggs
- överståndare (högsbog) i SÄ1 skall bestå av ek (ev. ask)
- fältskikt skall finnas på 80 % (riktvärde) av ytan
- förna får högst täcka 10 % (riktvärde) av fältskiktet

Skötsel mål och skötselåtgärder

- årlig fagning och slåtter, samt eventuellt efterbete av hela området. Området kan sambetas med ängen och intill liggande hagmark
- slåtter bör helst ske i slutet av juli –mitten av augusti, dock inte tidigare
- slåtter skall ske med skärande eller klippande redskap såsom lie eller knivslåtterbalk. Höet samlas in när det torkat och fraktas bort från naturreservatet
- efterbete skall ske med nötkreatur, hästar eller får gärna i kombination. Bete med endast häst eller får bör undvikas.
- vid ansamling av grenar eller förna ska ängen fagas på våren. Detta bör ske senast i 30 april. Faget tas bort från stubbskottängen.
- avverkning (basalhuggning) av lågsbogens träd och buskar ska ske med vissa intervall. Se separat skötselplan.
- klenris från basalhuggningen sparas på stenmurarna i området i första hand vid stubbskottängen, överskottet av ris transporteras bort från naturreservatet eller läggs i högar i skogen delområde S1.
- träden i högsbogen skall eventuellt hamlas för att inte breda ut sig och skugga gräset
- basalhuggning och hamling ska ske på så sätt att störning av mark och fältskiktet minimeras

Restaurering/rekonstruktion

- se separat rekonstruktionsplan

4.4 Ä – Äng

Området under kraftledningsgatan skall i fortsättningen skötas som äng. Ängen skall efter slåttern om möjligt efterbetas gärna i sambete med intilliggande stubbskottäng och hagmark/lövskog. Vid behov skall området fagas på våren. Ett visst restaureringsarbete behövs av ängen såsom röjning av buskar och borttagning av förna, eftersom hävden i området har varit dålig under de senaste åren.

Areal: ca 2,5 ha

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- markslaget äng som är välhävdat har en minsta utbredning på 2,5 ha (riktvärde),
- buskskiktets krontäckning får inte vara mer än 15 % (riktvärde) med ett övre gränsvärde på 30 %. Den högre gränsen får bestå högst 2 år. Buskarna vara jämt fördelade över ängen. Buskarna skall vara "bärande",
- fältskiktet skall innehålla hävdberoende arter som ängsskära, smörbollar, gökblomster, artsammansättningen skall vara sådan att en eller ett fåtal arter ej dominerar
- täckningen av tuvtätel, älgört, veketåg eller knapptåg får inte öka

Skötselmål och skötselåtgärder

- grundskötsel skall vara slåtter med efterbete. Ängen skall slås med skärande eller klippande redskap såsom lie eller knivslåtterbalk. Höet samlas in när det torkat och fraktas bort från naturreservatet,
- slåtter bör helst ske i slutet av juli – mitten av augusti, dock inte tidigare,
- vid efterbetets slut på hösten, skall ängen vara väl avbetad. Förna får högst täcka 10 % av ytan,
- Efterbete skall ske med nötkreatur, hästar eller får gärna i kombination. Bete med endast häst eller får bör undvikas.
- vid ansamling av grenar eller förna bör ängen fagas på våren. Detta bör ske senast i 30 april. Faget tas bort från reservatet eller samlas ihop i en hög som bränns.

Restaurering

- borttagning av gammal förna genom bränning eller fagning.
- stegvis röjning av buskar under en treårsperiod. Målet är en busktäckning på 15 % (riktvärde).
- större uppslag av kvävegynnade växter (nässlor, hundkäx, åkertistel, tomtskräppa) i samband med röjningen skall tas bort vid upprepade tillfällen under säsongen. Detta kan göras med slitande redskap såsom en röjsåg/gräsröj strax före blomningen (hundkäx, nässlor). Det avslagna materialet skall samlas upp och bortföras direkt.

4.5 B – Betesmark

I naturreservatets öppna östra del skall grundskötsel vara bete. Betesmarken skall på sikt få mer naturbetesmarkskaraktär. Träddungarna betas tillsammans med den öppna betesmarken.

Areal:	ca 6,5 ha, därav delområde:
B1:	4,5 ha. Öppen betesmark
B2:	1,5 ha. Betesmark med träd
B3	0,3 ha. Våtmark/damm

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- öppen välbetad mark (delområde B1) med en utbredning på ca 4,5 ha (riktvärde)
- Täckningen av kvävegynnade arter ska i den öppna betesmarken (delområde B1) minska. Den totala täckningen får högst vara 10 % (riktvärde) av ytan.
- våtmarken (delområde B3) skall ha utbredning på minst 0,3 ha (riktvärde)
- i delområde B2 skall trädens krontäckning vara 30 % (riktvärde), med nedre gränsvärde på 20 % och övre gränsvärde på 40 %. Det skall i medel finnas minst 10 träd med stamdiameter ≥ 60 cm i brösthöjd/ha (riktvärde). Uppkomsten av nya grova lövträd skall gynnas
- artsammansättningen i träddungarna (delområde B2) skall bestå av inhemska trädslag dominerade av ädellövträd (ek, ask, lind, lönn, alm, avenbok, bok), med ek som det vanligaste trädet
- delområde B2 skall det finnas ett fältskikt i minst 80 % ytan. De kvävegynnade arterna nässlor, skräppor, kirskaål och hundkäx får inte tillsammans täcka mer än 10 % (riktmärke) av ytan
- våtmarken delområde B3 skall innehålla de hävdberoende arterna blåtgåg, trubbtåg och ängsnycklar
- sykomorlönn (tysklönn) ska inte förekomma

Skötselmål och skötselåtgärder

- området skall hävdas genom bete. Bete skall ske med nötkreatur, hästar eller får, gärna i kombination. Bete med endast får eller häst bör undvikas
- betespåsläppet skall ske före midsommar
- vid betesperiodens slut på hösten, ska all gräsmark vara väl avbetad. Den kvarstående vegetationsmängden ska vara så liten att ingen gräsförna bildas. Vid lågt betestryck putsas området med slätterbalk. Gräset samlas upp direkt
- punktinsatser genom att ta bort ruggar med ohävdarter som nässlor, åkertistel, skräppor, hundkäx, kirskaål och älgört. Detta kan göras med slitande redskap såsom en röjsåg/gräsröj. Det avslagna materialet skall samlas upp och bortföras.

- begränsad skötsel av träd- och buskskiktet (delområde B2). Träd och buskar som skall tas bort markeras av förvaltaren
- vid nedtagning av träd grövre än 20 cm diameter i brösthöjd sparas minst 1 meter höga stubbar. Där det är lämpligt skall träden ringbarkas/hamlas i stället för att huggas ned för att skapa torrakor/död i levande träd
- vidkroniga träd med lågt sittande grenar skall vara friställda från träd och buskar
- i delområde B3 skall trubbtåg, blåttåg samt ängsnycklar gynnas genom att arter som rosendunört, älgört och brännässlor tas bort genom punktinsatser. Det avslagna materialet tas bort samlas upp och bortförs direkt.
- gallring av träd och buskar bör ske på så sätt att störning av mark och fältskiktet minimeras

Restaurering

Delområde B1

- befintliga uppslag av lövsly (som sly räknas inte taggiga och bärande buskar).
- borttagning av förna görs genom bränning, fagning eller slagslätterbalk/slaghack med uppsamling

Delområde B2

- trädungarna skall glesas ut så att området får hagmarkskaraktär. Trädäckningen skall inte överstiga 30 %. Större träd med vida kronor sparas och friställes
- punktinsatser genom att ta bort ruggar med ohävdarter som nässlor, åkertistel, skräppor, hundkäx, kirskaål och älgört. Detta kan göras med slitande redskap såsom en röjsåg/gräsröj. Det avslagna materialet skall samlas upp och bortförs

Delområde B3

- borttagning av förna (genom bränning eller fagning)

4.6 V – Våtmark/damm

Den nyanlagda våtmarken/dammen skall hållas öppen genom bete eller slätter.

Areal: ca 0,3 ha

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- öppen vattenyta
- betad eller slagen strand

Skötselmål och skötselåtgärder

- erfordras ej om djuren betar

- vid behov slår av stranden

•

4.7 D – Damm

Areal: ca 0,05 ha

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- fri succession
- öppen vattenyta

Skötselmål och skötselåtgärder

- erfordras ej

Restaurering

- eventuellt ta bort vallen öster om dammen samt plana ut stranden

5 Sammanfattning

Prioritering av planerade skötselåtgärder

Markslag	Skötselåtgärd	När	Var (delområde)	Vem	Prioritet
Skog (S)	Begränsad skötsel av träd- och buskskiktet	Vid behov	S1, S2	Länsstyrelsen	3
Stubbskottäng (SÄ)	Basalhuggning av träd och buskar; fagning, slåtter, efterbete. Basalhugg roterar återkommer med 10-15 års mellanrum till samma träd/buske.	Årligen	SÄ1, SÄ2	Länsstyrelsen	1
Hagmark/lövskog (H/L)	Betesdrift	Årligen	H/L	-	1
	Skötsel av träd- och buskar	Vid behov	H/L	-	2
Äng (Ä)	Slåtter med efterbete	Årligen	Ä	-	1
	fagning	Vid behov	Ä	-	2
Betesmark (B)	Betesdrift	Årligen	B1-B3	Brukare	1
	Borttagning av kvävegynnade arter	Vid behov	B1-B3	Brukare	2
	Skötsel av träd- och buskar	Vid behov	B2	Brukare	3
Övrigt					
Landskapselement	Lagning av murar	Vid behov	Hela reser- vatet	Länsstyrelsen	3

Restaurering/rekonstruktion

Var (delområde)	Åtgärd	När	Vem
Skog (S1,S2)	Röjning av buskar, Friställning av grova vidkroniga träd	2002/03 (vintern)	Länsstyrelsen
Stubbskottäng (SÄ1, SÄ2)	Se separat rekonstruktionsplan	2002 -	Länsstyrelsen
Hagmark/lövskog (H/L)	Frihuggning av grova vidkroniga träd; Gallring och röjning av buskar och träd	2002 - 2009	Länsstyrelsen
Äng (Ä)	Borttagning av förna	2002/03 (sen höst -tidig vår)	Länsstyrelsen
	Röjning av buskar	2002 - 2006	Länsstyrelsen
Betesmark, (B1, B3)	Borttagning av förna	2002/03 (sen höst -tidig vår)	Kommunen
(B2)	Frihuggning av grova vidkroniga träd; Gallring och röjning av buskar och träd	2002 - 07	Länsstyrelsen
Damm (D)	Borttagning av vall samt utplaning av strand	vintern 2002/03	Kommunen

Uppföljning

Åtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Uppföljning av skötsel mål	Årlig	Samtliga områden	Brukare/ länsstyrelsen	1
Uppföljning av kvalitetsmål	Vart 5:e år de 15 första åren, sedan vart 10:e år	Samtliga områden	Länsstyrelsen	1
Tillsyn av föreskrifter	Årlig	Samtliga områden	Länsstyrelsen	1

6 Friluftsliv och turism

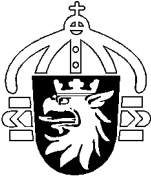
Det föreslagna naturreservatet ligger på promenad- och cykelavstånd från både Lyby och Osbyholm. I samband med att Hörby kommun förvärvade fastigheten Lyby 8:1 (Lybygården) kom önskemål från kommunens sida om att skapa ett närrekreationsområde här till orterna (Håkan Bergknut muntligen). Området är dessutom kulturhistoriskt intressant på grund av att det tidigare varit en stubbskottsäng. Idag finns inga anordningar för friluftslivet i området.

6.1 Syfte

Syftet med friluftslivet inom naturreservatet "Askebacken med Lyby stubbskottäng" är två, dels att skapa ett närrekreationsområde till Lyby och Osbyholm, dels visa en stubbskottäng som exempel på en markanvändning, som var typiskt för Skånes risbygder innan de stora skiftesreformerna på 1800-talet.

6.2 Begränsningar

Friluftslivet får inte medföra förstörelse eller slitage på de natur- och kulturvärde som finns i reservatet. Innan slåtter är tillträdet begränsat i ängen och stubbskottsängen. Besökare hänvisas då till markerade stigar. Övrig tid finns dock inget som hindrar att enskilda eller grupper vandrar fritt i naturreservatet.

Enligt ordningsföreskrifterna är det inte tillåtet att göra upp eld i reservatet.

6.3 Information och utmärkning av reservatet

Ingen information om reservatets natur- och kulturvärden finns idag uppsatt i området.

6.3.1 Informations åtgärder

Informationsskyltar med den huvudsakliga informationen samt gällande ordningsföreskrifter för naturreservatet ska sättas upp vid parkeringen och vid entrén vid området östra sida. Tillfälliga skyltar som informerar om pågående restaurerings- eller skötselåtgärder kan sättas upp efter samråd med länsstyrelsen. Dessutom bör en mer detaljerad informationsskylt finnas om stubbskottängens historia i trakten.

För att besökare ska hitta till platsen ska skyltar till reservatet placeras vid infarten till Lyby från Europaväg 22 fram till reservatets bilparkering.

En informationsbroschyr som beskriver naturreservatets naturvärden, kulturhistoria, anordningar för friluftslivet samt gällande föreskrifter tas fram på svenska.

Underhållsåtgärder

Skyltarna ses över minst en gång per år och byts ut vid behov.

6.3.2 Utmärkning av naturreservatet

Naturreservatets gränser skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

6.4 Tillgänglighet, parkering

Naturreservatet ligger lätt tillgängligt med bil, dessutom är det på gång- och cykelavstånd från både Lyby och Osbyholm. Inom reservatet finns inga vägar.

I dag finns inga parkeringsplatser. En bilparkering bör ordnas i skogen i reservatets sydvästra hörn. Kommunen står för anläggandet av parkeringsplats. Även speglar bör sättas upp vid utfarten till vägen mellan Lyby och Sextorp. Dessutom bör en entré göras vid reservatets öster sida invid vägen mellan Lyby och Osbyholm.

Underhållsåtgärder

Kommunen står för underhåll av parkeringsplats samt speglar vid utfarten till Lyby – Sextorps vägen.

6.5 Stigar och stängselpassager

För att öka framkomligheten görs en rundslinga med genom/övergångar vid stängsel och stenmurar samt spångar över större diken. En stig markeras över ängen och genom stubbskottängen som skall användas innan slåtter.

Underhållsåtgärder

Översyn av stig och stängselövergångar görs minst en gång per år och åtgärdas vid behov. Kommunen står för underhåll.

7 Dokumentation och uppföljning

Valet av metoder är ännu inte bestämt och skötselplanen kommer i det avseendet att kompletteras.

8 Kostnader och ansvarsvarsfördelning

Vid skötsel av betesmark och äng bör så långt det är möjligt EU:s olika stödformer utnyttjas.

Åtgärd	Finansiering
Markering av reservatets gränser	Länsstyrelsen
Informationsskyltar	Länsstyrelsen
Anläggning och underhåll av p-plats	Kommunen
Byggande av övergångar och spångar, markering av stig	Länsstyrelsen/kommunen
Årligt underhåll av övergångar och spångar, markering av stig	Kommunen
Skötsel och underhåll av dammar	Kommunen
Uppsättning av nytt stängsel	Länsstyrelsen
Löpande underhåll av stängsel	Kommunen/arrendator
Årlig skötsel av betesmark	Kommunen/arrendator
Restaurering av äng	Länsstyrelsen
Årlig ängsskötsel efter restaurering	
Restaurering av hagmark/lövskog	Länsstyrelsen
Skötsel hagmark/lövskog efter restaurering	
Rekonstruktion av stubbskottäng	Länsstyrelsen
Årlig skötsel av stubbskottäng	Länsstyrelsen
Restaurering skog	Länsstyrelsen
Löpande skötselåtgärder i skog	Länsstyrelsen
Uppföljning och dokumentation	Länsstyrelsen

9 Källor

9.1 Litteratur

- Bergendorff, C. & Emanuelsson, U. 1996. History and traces of coppicing and pollarding in Scania, south Sweden. I "Lövtäckt och stubbskottsbruk. Människans förändring av landskapet –boskapsskötsel och åkerbruk med hjälp av skog." Del II. Red. Slotte, H. Och Göransson, H. Kungl. Skogs- och lantbruksakademien. Stockholm
- Bergendorff, C., Emanuelsson, U. & Persson, S. 1996. En återskapad skånsk stubbskottäng. In: Slotte, H. and Göransson, H. (eds), Lövtäckt och stubbskottsbruk. Människans förändringar av landskapet. Boskapsskötsel och åkerbruk med hjälp av skog, part 1. – SOLMED nr 17(1): 207-210. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien.
- Campbell, Å. 1928. Skånska bygder under förra hälften av 1700-talet. En etnografisk studie över den skånska allmogens äldre odlingar, Hägnader och byggnader. A.-B. Lundsquistska Bokhandeln. Uppsala.
- Daniel, E. 1999. Beskrivning till jordartskartan 2D Tomelilla NV. Statens Geologiska Undersökningar. Uppsala.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1992. Om hävdens upphör. Naturvårdsverket
- Gärdenfors 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000
- Hallberg, G. 2000. Skånes ortnamn. Serie A Bebyggelsenamn Del 4 Frosta Härad. Språk- och folkminnesinstitutet dialekt- och ortnamnsarkivet.
- Karlsson, T. 1997. Förteckning över svenska kärlväxter. Sv. Bot. Tidsk. 91:241-560
- Lantmäteriet, Malmö. 1812. Beskrivning till Enskiftes Kartan (Lyby akt 10)
- Malmqvist, A. 1999. Rödlistade lavar i Hörby och Höörs kommuner. Anderssons tryckeri Höör.
- Mossberg, B. 1992. Den nordiska floran. Brepols, Turnhout, Belgien
- Naturvårdsprogram för Malmöhus län. Del 1 Beskrivning av naturvärden (Remissupplaga) 1995
- Nitare, J. 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen.
- Norén, M., Hultgren, B., Nitare, J. & Bergengren, I. 1995. Instruktion för datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen.
- Nordiska ministerrådet. 1984. Naturgeografiskregionsindelning av Norden. Nordiska ministerrådet
- Nordiska ministerrådet. 1998. Vegetationstyper i Norden. Nordiska ministerrådet
- Nordiska ministerrådet. 1999. Markanvändning och vegetation i nordiska odlingslandskapet. Nordiska ministerrådet
- Thor, Göran. & Arvidsson, Lars. 1999. Rödlistade lavar i Sverige Artfakta. ArtDatabanken.

9.2 Kartor

- Häradskartan 1914-15. Hörby 31, Rikets Allmänna Kartverk. Malmöhus län.
- Lantmäteriet, Malmö. 1814. Enskifte Karta öfver inägora till Lyby kyrkoby. (Lyby akt 10)
- Lantmäteriet, Malmö. 1858. Laga skifte verkställt år 1858. (Lyby akt 71)
- Sveriges geologiska undersökningar. 1998. Jordartskartan 2D Tomelilla NV. SGU serie Ae 123.

9.3 Flygbilder

864	2C82	IRF	18-19	1:30 000	1986
	2D8c	Ortofoto			1994-97 (GIS-skikt)

9.4 Databaser

- Bergarter 2001
- Kulturbgder 1700
- Naturgeografiska regioner
- Skogens pärlor Skogsstyrelsens hemsida Nyckelbiotopsinventeringen 1994
- Skånes flora. t.o.m. 1997. Länsstyrelsen i Skåne län.
- Ängs- och hagmarksinventeringen
- RaÅ Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. (RaÅ fornminnen 2000)

9.5 Muntliga kontakter

- Nilsson Majken, Hörby
- Bergknut Håkan, kommunekolog Hörby

Holmgren Ingemar, Hörby
Malmqvist Andreas, Genarp
Andersson Margit, Hörby
Nilsson Nils, Lyby
Olsson Kjell-Arne, samordnade i projektet "Skånes flora", Kristianstad
Persson Mathias kommunornitolog
Regnéll Gösta, Länsstyrelsen i Skåne län
Wihlborg Anders, Länsstyrelsen i Skåne län

9.6 Övriga källor

Hörby kommun. Naturvårdsplan för Hörby kommun.
Länsstyrelsen. 2000. Beslut 2000-06-22. Våtmark/småvatten inom ett område som berörs av biotopskydd på fastigheten Lyby 8:1 i Hörby kommun. Dnr 231-10311-00 (kommun 1266).
RaÄ Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. (RaÄ fornminnen 2000)
Skogshushållningsplanen 1935, Lyby akt 81 Lunds stift.
Å & H 1990 Ängs och hagmarks inventering. Fältprotokoll objekt 343 1-4 Hörby kommun.
Hörby kyrkoarkiv O:1 1882-1899

Bilaga A

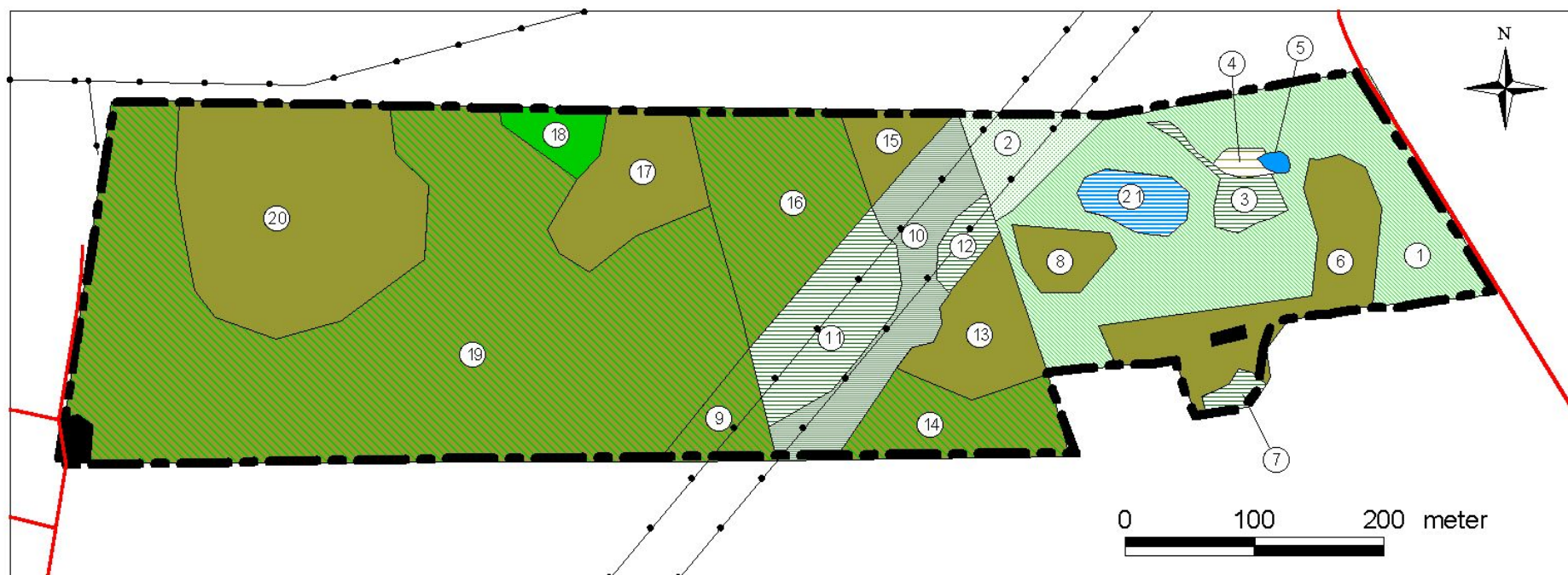
511-47206-01

1266-208

Beslutat den 30 maj 2002

Översiktlig vegetationsbeskrivning

(Området inventerades år 2000.)

Teckenförklaring

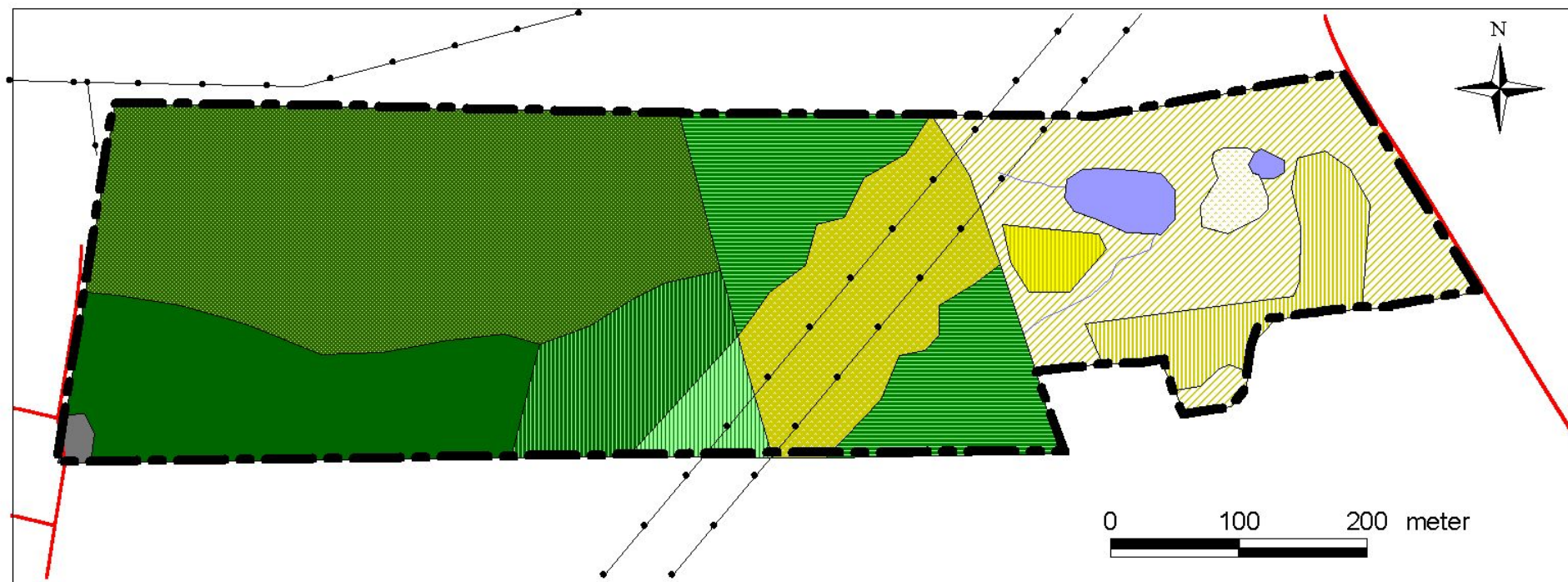
	2.2.3.3 Almskog dom. av ask		gräns för naturreservat
	2.2.3.6 Blandlövskog av örtrik typ		väg
	2.2.1.8 Aspskog		kraftledning
	5.5.4.3 Engelskt rajgräs-ängssvingel-kamäxing typ		delområde
	5.4.5.2 Högstarr typ		
	5.4.3.2 Högört-typ		
	5.4.3.1 Tuvtåtelgräsmark-typ		
	5.4.2.1 Örtrik rödvengräsmark-typ		
	6.3.2 Potamogeton spp.-huvudtyp		
	Öppet vatten utan vegetation (grävd 2001)		
	Tomt/annan mark		

Bilaga B

511-47206-01
1266-208

Beslutat den 30 maj 2002

Planerad markanvändning

Teckenförklaring

- S1- Skog med naturvårdsinriktad skötsel
- S2 - Skog med naturlig utveckling
- SÅ1 - Stubbskottäng med överståndare
- SÅ2 - Stubbskottäng utan överståndare
- H/L - Hagmark/lövskog med bete
- Ä - Äng med efterbete
- B1 - Betesmark - öppen
- B2 - Betesmark - med träd
- B3 - Betesmark - fuktig-våt
- V/D - Våtmark/småvatten
- P - Parkering

- gräns för naturreservat
- väg
- kraftledning
- bäck (grävd 2001)